

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 29. Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens vegvesen - veganlegg

BERGENSKE HOVEDVEG – 1870-TALLET

Kommune :

4642 Lærdal

Askeladden-ID:

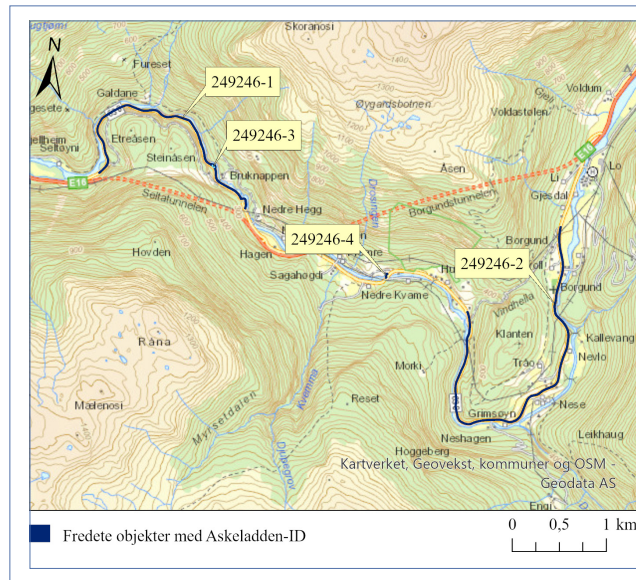
249246

Vegnummer:

Fv. 630

Referanse til landsverneplan:

29 og 33

Omfang fredning

Navn	Datering	Askeladden-ID	Koordinater fra/ Brutus-ID Euref 89, UTM 33	Koordinater til/ senter Euref 89, UTM 33
Bergenske hovedveg - Seltåsen	1889	249246-1	X: 107520 Y: 6790535	X: 109074 Y: 6790159
Bergenske hovedveg - Borgund	1872	249246-2	X: 111436 Y: 6789059	X: 112428 Y: 6789962
Steinetunnelen	1947	249246-3	X: 108724 Y: 6790615	X: 108746 Y: 6790594
Nedre Kvamme hvelvbru	1863	249246-4		X: 110577 Y: 6789441

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 29. Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens vegvesen - veganlegg

Fredning lokalitet

- Omfang:** Fredningen omfatter vegstrekningene med tilhørende konstruksjoner som nevnt ovenfor. Fredningen omfatter også deler av den opprinnelige hovedvegen der den har blitt lagt om.
- Formål:** Formålet er å sikre og bevare vegene som et eksempel på en opprinnelig del av Bergenske hovedveg, og en tidstypisk chaussé fra 1870-tallet som har vært i bruk som hovedveg over lang tid.
- Fredningen skal sikre og bevare vegenes karakter, samt opplevelsen av vegene i landskapet.
- Begrunnelse:** Vegstrekningene i Seltåsen og Borgund inngikk i den omlagte Bergenske hovedveg fra 1870-tallet, mellom Oslo og Bergen. Strekningene gir et godt bilde av hvordan man på slutten av 1800-tallet med nye teknikker klarte å løse utfordringer med å forsere et svært vanskelig terreng. Vegen er lagt langs Lærdalselvi.
- Bergenske hovedveg – 1870-tallet er anlagt etter chausséprinsippet, en av de tidlige chausséene som ble bygget i Norge, og var derfor en svært moderne veg i sin samtid. Vegen har hatt en lang brukstid som hovedveg og har blitt utvidet og utbedret for å tilpasses økende biltrafikk. Vegstandarden er derfor typisk for hovedveger i siste halvdel av 1900-tallet, men som en eldre hovedveg tilpasset økende krav til framkommelighet.
- Bergenske hovedveg – 1870-tallet med opprinnelig linjeføring og vegmurer har kunnskapsverdi og høy samferdselshistorisk verdi. Vegstrekningene inngår i et vegmiljø med flere generasjoners veger som gir området en veghistorisk tidsdybde.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 29. Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens vegvesen - veganlegg

BERGENSKE HOVEDVEG - SELTÅSEN

Koordinater:

X: 107520 Y: 6790535 - X: 109074 Y: 6790159

Veg-/brunummer (Brutus-ID):

Fv. 630

Datering:

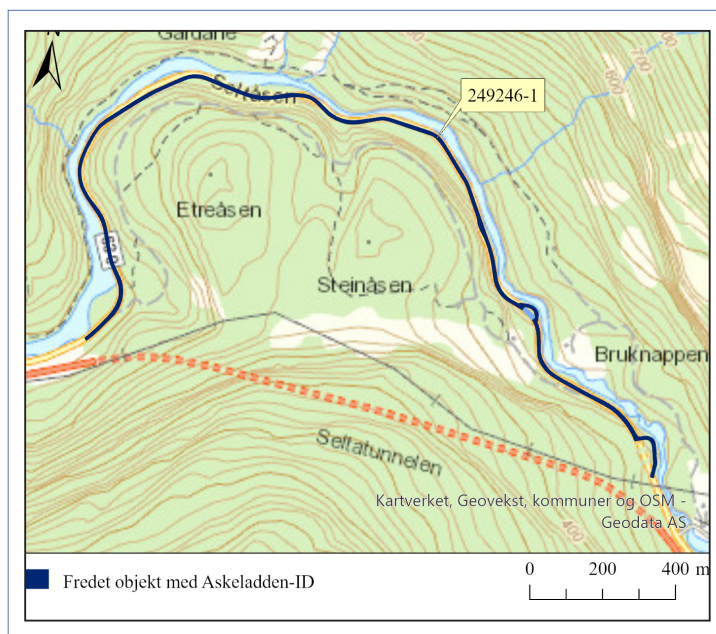
1889

Askeladden-ID:

249246-1

Referanse til landsverneplan:

33a

Fredning enkeltminne

- Omfang:** Fredningen omfatter vegens linjeføring og vegprofil med skråningsutslag.
- Linjeføringen er definert av vegens horisontal- og vertikalkurvatur. I vegprofilet inngår over- og underbygning med vegbredde, grøfter, stikkrenner og murer. Fredningen omfatter også rester etter eldre vegutstyr som rekkverk og innhogde årstall. Skråningsutslaget omfatter den delen av sideterrenget som har vært endret som følge av anleggets tilpasning til det naturlige terrenget.
- Formål:** Formålet er å sikre og bevare vegens linjeføring og karakter som eksempel på en tidstypisk chaussé tilpasset økt fremkommelighet i et krevende landskap.
- Fredningen skal sikre og bevare vegprofilet med over- og underbygning inklusiv vegbredde, stikkrenner, murer og grøfter. Fredningen skal også sikre vegens tilpasning til landskapet med skjæringer og fyllinger.
- Begrunnelse:** Bergenske hovedveg - Seltåsen ble anlagt i 1889 etter chausséprinsippet, der vegen er bygget opp i terrenget med tørrmurte steinmurer langs elva. Nye sprengningsmetoder åpnet for muligheten til å bygge veg i et svært krevende terreng ved å fjerne mer fjell enn tidligere. Noen steder ble vegen lagt om, og de nedlagte strekningene er dermed viktig dokumentasjon på vegens opprinnelige linjeføring. Vegen har hatt en lang brukstid som hovedveg, og er utvidet og utbedret etter hvert som biltrafikken og kravene til framkommelighet økte.
- Bergenske hovedveg - Seltåsen har samferdselshistorisk verdi.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 29. Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens vegvesen - veganlegg

BERGENSKE HOVEDVEG - BORGUND

Koordinater:

X: 111436 Y: 6789059 - X: 112428 Y: 6789962

Veg-/brunummer (Brutus-ID):

Fv. 630

Datering:

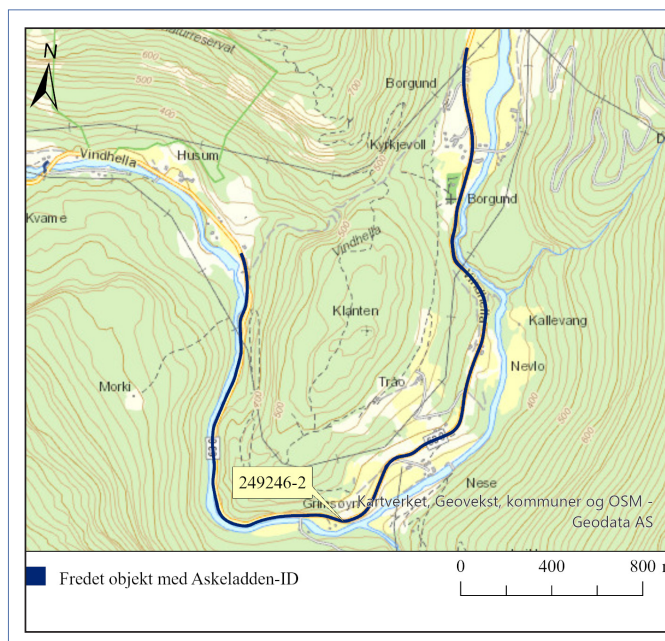
1872

Askeladden-ID:

249246-2

Referanse til landsverneplan:

29a

Fredning enkeltminne

Omfang:	<p>Fredningen omfatter vegens linjeføring og vegprofil med skråningsutslag.</p> <p>Vegens linjeføring er definert av vegens horisontal- og vertikalkurvatur. I vegprofilet inngår over- og underbygning med vegbredde, vegmurer, stabbestein, rekkverk, grøfter og stikkrenner. Skråningsutslaget omfatter den delen av sideterrenget som har vært endret som følge av anleggets tilpasning til det naturlige terrenget.</p>
Formål:	<p>Formålet er å sikre og bevare vegens linjeføring og karakter som et eksempel på en tidlig chaussé som har vært i bruk som hovedveg over lengre tid.</p> <p>Fredningen skal sikre og bevare vegprofilet med over- og underbygning inklusiv vegbredde, tørrmurte vegmurer, stabbestein, rekkverk, stikkrenner og grøfter. Fredningen skal også sikre vegens tilpasning til landskapet med skjæringer og fyllinger.</p>
Begrunnelse:	<p>Bergenske hovedveg – Borgund er anlagt i 1872 etter chaussé-prinsippet, der vegen er bygget opp i terrenget med tørrmurte steinmurer langs elva. Nye sprengningsmetoder åpnet for muligheten til å bygge veg i et svært krevende terreng ved å fjerne mer fjell enn tidligere.</p> <p>Vegen følger Lærsdalselvi og har en flat horisontalkurvatur. Vegen har hatt en lang brukstid som hovedveg, og er utvidet og utbedret etter hvert som biltrafikken og kravene til framkommelighet økte.</p> <p>Bergenske hovedveg – Borgund har samferdselshistorisk verdi.</p>

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 29. Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens vegvesen - veganlegg

STEINETUNNELEN

Koordinater:

X: 108724 Y: 6790615 - X: 108746 Y: 6790594

Veg-/brunummer (Brutus-ID):

-

Datering:

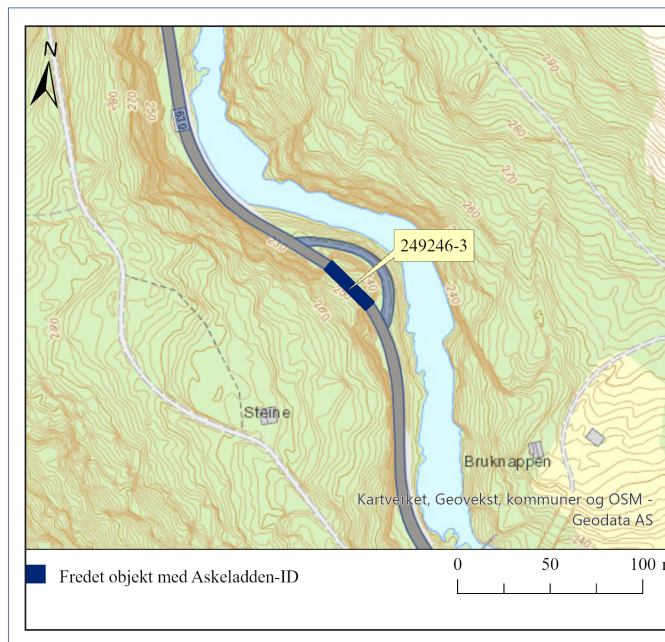
1947

Askeladden-ID:

249246-3

Referanse til landsverneplan:

33b

Fredning enkeltminne

- Omfang:** Fredningen omfatter hele tunnelen inkludert tunnelverrsnitt med veglinje og tunnelportal.
- Formål:** Formålet er å sikre og bevare fjelltunnelen med portal som del av vegen.
- Begrunnelse:** Steinetunnelen fra 1947 ble anlagt gjennom et fjellparti for å sikre vegen i et rasutsatt område og bidro også til en rettere horisontalkurvatur. Tunnelen er et godt eksempel på en tidstypisk, kort fjelltunnel med trangt fjellprofil der fjellveggen også danner portal.
- Tunnelen har verdi som del av Bergenske hovedveg - Seltåsen.

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 29. Fredete eiendommer i landsverneplan for Statens vegvesen - veganlegg

NEDRE KVAMME HVELVBRU

Koordinater:

X: 110577 Y: 6789441

Veg-/brunummer (Brutus-ID):

-

Datering:

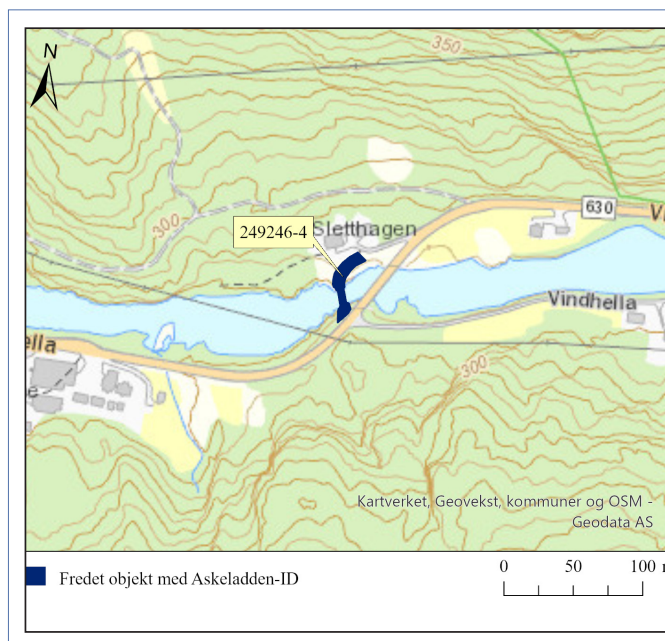
1863

Askeladden-ID:

249246-4

Referanse til landsverneplan:

29b

Fredning enkeltminne

- Omfang:** Fredningen omfatter hele brukonstruksjonen med landkar, linjeføring og en del av den opprinnelige vegen som funksjonell del av brua. I brukonstruksjonen inngår bruhvelv, bruplate og andre konstruktive deler, samt rekkverk, stabbesteiner og materialbruk.
- Fredningen omfatter også bruas plassering i landskapet med støttemur og terrengtilpasninger. Med terrengtilpasning menes den delen av sideterrenget som har vært endret som følge av bruas tilpasning til det naturlige terrenget.
- Formål:** Formålet med fredningen er å sikre og bevare bruas arkitektur og hovedpreg. Fredningen skal sikre og bevare bruas konstruktive utforming med tørrmurt steinmur og buhvelv. I dette inngår bruas arkitektoniske uttrykk med rekkverk, stabbesteiner og materialbruk.
- Fredningen skal også sikre tilpasninger til det naturlige terrenget og del av den historiske kjørevegen som brua inngår i.
- Begrunnelse:** Nedre Kvamme hvelvbru er en steinhvelvsbru fra 1863 som krysser Lærdalselvi et stykke vest for Bergenske hovedveg - Borgund. Brua ble bygget som del av Bergenske hovedveg etter storflommen i 1860.
- Nedre Kvamme hvelvbru har opplevelsesverdi, og samferdselshistorisk verdi som en del av Bergenske hovedveg - Borgund.